

S'estrena el documental Memòries de l'aigua, produït per l'Ajuntament i realitzat per Mateu Ciurana

El passat divendres 17 d'octubre, es va presentar a la sala annexa a la Casa Rosa el documental Memòries de l'aigua, produït per l'Ajuntament de Caldes de Malavella i realitzat per Mateu Ciurana (Veinàlia Produccions). El documental recull la memòria viva d'un seguit de testimonis que, en la seva joventut, van treballar en ambients vinculats a l'aigua de Caldes. Des de l'Aquae hem pogut parlar amb en Mateu Ciurana, que és qui ha entrevistat aquests testimonis i qui ha acabat donant forma al documental.

TEXT > SERGI DALEMUS

Què és Memòries de l'aigua?

Memòries de l'aigua és un documental d'una hora de durada que tracta de la memòria viva de gent viva que expressa algun record en relació amb l'aigua de Caldes. Això vol dir que és un documental on no es parla ni de la pagesia, ni de les fàbriques, ni dels professionals. Es parla de l'aigua, de la gent que és viva i que ens en pot donar algun record.

D'on sorgeix la idea de produir aquest documental i quins objectius preteneu assolir?

La idea surt de l'Ajuntament de Caldes de Malavella, que és qui ha produït el documental, i qui em va proposar de realitzar-lo. La vocació que tenim és crear document. M'explico: a vegades, els documentals recullen documents antics, molta fotografia, coses que estan a les hemeroteques... en definitiva, història passada. Amb això fan un

documental. Nosaltres, en canvi, creem document, filmem gent que quedarà com a document. És cert que també hi surten fotos, del fons de l'Abans, per il·lustrar una mica el que s'hi explica. L'essència del documental, però, és això: filmar cares de gent que explica coses relacionades amb l'aigua i, per extensió, amb el turisme.

Aquest «crear document» és, al final, recollir una memòria oral que, si no fos per propostes com aquestes, es perdria, no?

Exacte. La meua intenció era agafar gent gran i recollir la memòria viva de l'aigua de Caldes, i que aquesta mateixa memòria pogués servir com a document. De fet, el documental dura una hora, però, evidentment, hem filmat molt més que això. Els que hi han participat, quan vegin el documental, trobaran que hi surten poc, però és que seixanta minuts passen de seguida.

Llavors, el conjunt de la filmació en brut passarà a l'arxiu documental del poble, on quedaran aquestes imatges de gent que explica coses relacionades amb l'aigua.

Aquest documental recull el testimoni, per tant, de participants actius en l'aigua de Caldes des de finals de segle XIX fins a l'actualitat?

No ben bé. Recollim només el testimoni de gent que està viva actualment. Es parla del naixement de la Malavella, de quan es van ajuntar les embotelladores de Sant Narcís i Imperial, de l'expansió dels balnearis, de l'enderrocament del Balneari Soler, etc. No anem més enllà de la memòria viva. Sí que en algun moment els testimonis fan referència als pares, però l'essència del documental és que no hi ha documentació prèvia a la memòria viva.

Entenc, doncs, que el documental

no segueix un fil lineal.

No, tot al contrari. Més que explicar una història molt ben lligada, i que els testimonis dialoguin entre ells, el que hem volgut fer és un calidoscopi de records, no necessàriament lligat. Un parla de la màquina que va arreglar, l'altre parla de les etiquetes que les enganxaven a mà, etc. És un documental molt simple formalment, és a dir, són bàsicament cares de gent que explica històries, moltes d'elles filmades en l'ambient que toca, d'altres no. Enmig surto jo, a vegades, fent una mica d'introducció de cada capítol, però res més.

Quants testimonis recull el documental?

Una trentena de jubilats. Hi ha alguna petita excepció amb alguna fonda de la qual, per desgràcia, no hi ha jubilats a la família. En aquests casos —pocs— hem anat a buscar les persones que en poden parlar i que encara no han estat jubilades.

La idea principal, però, era que hi apareguessin jubilats explicant records. També, al documental, hi ha un bon equilibri entre homes i dones, per bé que al principi ha costat de trobar dones perquè, sobretot als embotellaments, n'hi havia poques, encara que sempre n'hi hagi hagut.

L'aigua és present i ha estat present en molts àmbits de la vida dels caldens. En el documental, des de quin punt de vista s'aborda el tema de l'aigua?

Hem sigut generosos i ho hem estès al turisme. Com que el turisme és una conseqüència directa de l'aigua termal, el documental només va d'aigua i de turisme, i de res més.

Quins capítols té el documental?

Està dividit en cinc capítols. El primer correspon a les plantes embotelladores, els embotellaments que diem aquí a Caldes, que en són quatre: Vichy, Malavella, Sant Narcís i

Imperial —per bé que actualment Sant Narcís i Imperial siguin la mateixa planta, això no ha estat sempre així. El segon capítol està dedicat als balnearis, Vichy, Prats i el Balneari Soler —aquest últim, als anys 70, va desaparèixer. Aquests dos primers capítols són els que estan més directament relacionats amb l'aigua de Caldes.

El tercer capítol, en canvi, és una derivada turística, les fondes: la Fonda Ribot, la Fonda Fabrellas, la Fonda Esteba, la Fonda Casals —que ja fa anys que està tancada. Després passem a uns altres capítols, també molt importants, que són una pinzellada d'allò que en podríem dir la «colònia veranejant», és a dir, famílies —moltes de Barcelona— que han vingut a Caldes a passar l'estiu, alguns s'hi han vinculat més, altres menys, i que han deixat alguna casa notable.

Un cop hem parlat de la «colònia veranejant» hem de parlar de les urbanitzacions. Les urbanitzacions

Memòries de l'aigua és un documental d'una hora de durada que tracta de la memòria viva de gent viva que expressa algun record en relació amb l'aigua de Caldes

de Caldes també tenen un origen que, d'alguna manera, es pot vincular al turisme, perquè tot i que ara és la primera residència d'una part important de la gent del poble, en el seu origen, als anys 70, es venien les parcel·les com a segona residència al «poble balneari» de Caldes. La publicitat que es feia de les urbanitzacions pretenia atraure turísticament aquests compradors d'una segona residència. Dins les urbanitzacions, n'hi ha una a la qual hem de donar una atenció especial: el golf, perquè és una urbanització